

A TENGERPART

NAPILAP.

V. évfolyam.

FIUME, kedd, 1908. március 17.

63. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Vicolo dell'Ospedale. (Új Wurzer ház). I. em.
TELEFON 229. SZÁM.

Előfizetési ár:
Egész évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre . . . . 12 kor. Egy hónapra . . . . 2 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

HÍRDETÉSEKET
a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.
Hivatalos hírletek 6 hasábos petit sorja 40 fillér.

Indeficienter — magyar korona.

Nem akartunk március tizenötödikén az ünnepi hangulatban diszsharmoniát kelteni s ezért ünnep utánra hagytuk megrovási kalandunkat.

Hogy a Fiumei Magyar Kör minden esztendőben a hazafias szellem ápolására a szabadság napján, március 15-én ünnepséget rendez, csak elismerésre méltó dolog. Hogy országgyűlési képviselőt hozat le az ünnepség fenéneke emelésére, ezt is örömmel látja minden magyar ember, amint hogy örülne a lelke, ha a Fiumei Magyar Kör minden tetteiben a magyarság presztízisének Fiumében való emelése nyilvánulna meg.

A Magyar Kör azonban rossz utra tért. Megfelekezett kitűzött céljáról, letért a helyes utról, amikor olyan nemzetiszínű meghívót rcsátolt ki, amelynek első helyén Fiume címere, az Indeficienter, vele szemben, tehát második helyen pedig Magyarország címerét helyezte el.

Ez ellen különböző okból tiltakozunk. Elsősorban is ez a bótás olybá tünteti fel Fiumét, mintha egyenrangú tényező, az a bizonyos *terzo fattore volna*, amit még nem is régen Fiume rappresentanzájában mertek büntetlenül haugoztatni. S ugyanezt a hazugságot valija a Fiumei Magyar Kör, amikor az Indeficienternek adta meg az első helyet március 15-iki meghívójában.

Az Indeficienter városi címer s egyéb semmi. Ilyen címere van Magyarország minden városának, sőt falujának is. Ilyen címer használtak a magyar vármegyék egymás megkülönböztetésére. Jelentősége ennek a címernek semmi. A fiumei Indeficientert tehát jogtalanul a magyar címer megsértésével használta elsőbb helyen a Magyar Kör, ezzel merényletet követne el a magyarság ellen.

Fiume azzal a különbséggel, hogy *corpus separatum*, éppen olyan város, mint Kecskemét, Nagyvárad, Szeged avagy Debrecen. A kivánságait csonkítlanul hagyta meg a magyar államhatalom s ezen az alapon van teljes autonómiaja és hivatalos olasz nyelve Fiume tehát régi jogával el amikor az olasz nyelvet használja hivatalos nyelvül. Mi jögon használja azonban az olasz nyelvet s az Indeficientert a Fiumei Magyar Kör. Tudnunkkal ez az egyesület sohasem tűzte fel feladatául, hogy a magyarságot előlászomással, sőt pedig azt, hogy minden alkalommal megválassza baráti szeretetét azokkal szembe, akik a magyar nyelv ellenségének vallják magukat. Az ellenségnek nem szoktunk kegyelmezni. Azzal — ha van bátorágunk — szemérmük a kardunkat s akkor elválljuk, hogy melyik az erősebb.

Mi soha sem fogunk baráti érzelmeket rokonszenvet fölfedezni irányunkban a fiumei autonóm olaszországban mindaddig, amíg nem közeledik hozzánk, s szeretetét tettekben nem nyilvánítja. A magyar nyelv ellenségei a mi ellenségeink s — ha csakugyan magyar egyesület a Fiumei Magyar Kör — az ő ellenségei is. Ha meggyőződünk arról, hogy az örökösen megnyilatkozó gyűlölködés véget ért, hogy a fiumei olaszország *tulzó elemeiben* felülkerekedett a jobb érzés, ha azt fogjuk látni, hogy ők is respektálni tudják a mi nyelvünket, megadjuk a méltó tiszteletet az ő nyelvüknek is. Ha az ő egyesületeik olasz-magyar nyelvű meghívókat fognak kiadni, akkor a Fiumei Magyar Körnek is kötelessége leszen így cselekedni.

Eddig azonban ilyen rokonszenv nem nyilatkozott meg irányunkban. S a Fiumei Magyar Kör mindezek ellenére elkövette azt a minősíthetetlen bótást, hogy meghívóját két nyelven adta közre, hogy olasz ünnepi beszédet mondatott el egy városi főtisztviselővel s ennek tetejébe odabiggyesztette a meghívójára az Indeficientert és második helyre a magyar koronát. Ezen az utóbbi bótáson legjobban Fiume magyar királyi ügyésze csodalokozhatik el, aki ha kötelességét teljesíti, eljárását indít a Fiumei Magyar Kör ellen *címersértés miatt*.

Az olasz és a magyar-osztrák hajóhad. Az olasz tengerészeti miniszter négy, egyenkint huszezer tonnás tornyos csatahajó, négy négyezer tonnás gyors cirkáló és tíz háromszáz tonnás terdedőhajó építésére kétszázhatvan millió korona hitelt ker az olasz képviselőháztól. Egy-egy tornyos csatahajó építésére ötven millió koronát irányoznak elő, s az építkezést 1912-ben akarják befejezni. Ily módon 1912 végén az olasz flotta tíz modern, tizenhárom-huszezer tonnás csatahajóból, tíz-hetezeröttszáz-tizenöt ezer tonnás erős páncélos cirkálóból, négy gyorscirkálóból, negyvenkét torpedozóból, tizenhét nagyobb, hetvenkét kisebb torpedóhajóból és tizenegy tenger alatt járó hajóból áll.

Ugyanakkor a magyar-osztrák flottának tizenkét páncélos, tornyos csatahajója, három közepnagságu páncélos cirkálója, egy gyorscirkálója, husz torpedozója harminc nagyobb, tizenkét modern, száz tonnás és huszonnégy régibb torpedóhajója, és hat tenger alatt járó hajója lesz. E szerint a magyar-osztrák flotta három tornyos csatahajóval, hét páncélos cirkálóval három gyorscirkálóval, huszonkét torpedozóval s tizenegy torpedóhajóval és öt teuger alatt járó hajóval lesz gyöngébb, mint az olasz flotta. S minthogy viszont 13 nagyobb torpedóhajóval erősebb lesz, összesen tizenhárom csatahajóval és ötvenöt torpedó-fajta gozóssal lesz kevesebbje, mint az Adria másik tengeri hatalmasságának.

Az Adria vasut. Egy cetinjei jelentés szerint a montenegrói kormány arról értesítette a berlini egyezmény szignatár hatalmainak képviselőit, a duna-adria vasut terveinek aiszármaztatása kapcsán, hogy azt kívánja, hogy a vonal, mely Antivariból indul ki, Montenegrón menjen keresztül.

Március 15. Fiumében.

Az ország végein, ahol a nemzet ereje szét van forgácsolva, ahol a különböző ajku lakosság között csak néhány ezer ember magyar, mindig meleg lelkesedéssel szokták megünnepelni a szabadság napjának évfordulóját. Fiume is kivette a részét az ünnepségekből. A városban mindenfelé lobogók lengtek, a kebleken nemzetiszínű kokárdák ragyogtak, emlékeztetve az itt megforduló idegeneknek, hogy a magyar nemzet ünnepet ül.

Méltó módon ünnepelte szabadságunk dicső évfordulóját a Fiumei Magyar Kör. Az ünnepséget ezuttal a Deák szálló nagytermében tartották, ahol már fél négy óra tájban gyűlt egybe a magyarság. Négy órára a nagyterem már teljesen megtelt. Néhány perccel ezután megjelent Nákó Sándor gróf kormányzó és kísérete. Az ünnepségben részt vett Vio Ferenc dr. polgármester is. A közönség a kormányzót lelkesen megéjenezte. Ezután kezdetét vette az ünnepség. Barca Jenő zenekara rázendített a Rákóczi indulóra, majd két Kossuth-nótát játszott el. A tengerészeti akadémia növendékei a Szózatot énekelték. Stenczel János Petőfi Talpra magyar-ját szavalt nagy hatással.

Ezután következett az ünnepi szónok, Okolicsányi László országgyűlési képviselő. Tartalmas hosszú szép beszédben visszatért a régi nagy idők történetébe. Érdekesen jellemezte, hogy miképpen csináltak Magyarországon forradalmat.

Radó Béla Petőfi Sándor „Egy gondolat bánt engemet” című költeményét szavalt nagy tetszést keltve. Kurz Frigyes magyar népviseletben magyar dalokat adott elő tilinkón, majd Dárdy Vazul városi dirigente tartott olasz nyelvű felolvasást március 15-ének nagy jelentőségéről. Dárdy felolvasásában a szabadságharc előzményeivel, az elnyomatással és a szabadság hajnalhasadásával részletesen foglalkozott. A közönség nagy érdeklődéssel hallgatta a felolvasást s annak végeztével lelkesen éjenezte a derék felolvasót. Ezután a Nautica növendékei a Talpra magyart és a Csata-dalt énekelték.

László Gyula a vén cigány című melodramát adta elő nagy sikerrel. A zongorikéséretet nagy gonddal Clerc János látta el. Végül a tengerészeti akadémia növendékei és a közönség a Himnuszt énekelték s ezzel a lélekemelő ünnep véget ért.

A Máv. Altisztikör is megünnepelte a szabadság napját. Az ünnepség az egyesület helyiségében fojyt le. Az ünnepi beszédet Kiss József polgári iskolai tanár mondotta. Beszédével renekivüli lelkesedést teremtett az ünnepelő közönség körében. Volt ének, szavalat, továbbá Perzsa Juliska egy hazafias jellegű monoiógolt adott elő nagy tetszessel. A lelkes hangulatban sokáig együtt maradtak az egybegyűlt ünneplők.

Az állami főgimnázium Korvin Mátyás Köre tegnap délelőtt ünnepelte meg a szabadság napjának hatvanadik évfordulóját.

Az énekkar a szózatot énekelt. László G. alkalmi költeményt szavalt. Olasz alkalmi beszédet mondott Bellasich S. VIII. osztályu tanuló. A magyar ünnepi beszédet Hausner M. VIII. osztályu tanuló tartotta. Spéhar VIII. oszt. növendék Sirola „Március 15 című” költemé-

nyét szavalta nagy hatással. Az énekkar a Himnusz énekelte s ezzel a szép ünnepség véget ért.

A Rákóczi Asztaltársaság is kivette a részét a hazafias ünnepségből. Szűkebb körben ugyan, de elég fényesen ünnepelte meg a szabadság hajnalhasadásának 60-ik évfordulóját. Ez alkalommal ünnepi beszédet mondott Reichard György az asztaltársaság elnöke. Elhangzott még az ünnepségen több hazafias szavaltat és alkalmi beszéd is, s végül Baltási Rózsika egy allalmi verset szavalt el megható érzéssel. A szép ünnepség a Himnusz éneklésével ért véget.

A Cavalloni József tanár vetősege alatt álló kereskedelmi iskolai önképző kör tegnap délelőtt 10 órakor tartotta ünnepét a nemzeti lobogókkal és délszaki növényekkel díszített nagyteremben. A nagy fekete táblán voltak följegyezve, a „Mit kíván a magyar nemzet?” pontjai. Az ifjusági zenekar bevezetésül a himnusz játszott, utána Radó felső osztályu növendék a Tatpra magyart szavalta. Komlós felső osztályu növendék, az önképzőkör elnöke tartalmas, szép beszédet mondott. Az ünnepséget Augustin felső osztályu növendék szavaltata és az ifjusági zenekar Kossuth nótája zárta be. Az ünnepségen résztvett az egész tanári kar az igazgatóság vezetésével.

Magyar Tengerészeti évkönyv.

— A magyar tengerészet adataiból. —

A m. kir. tengerészeti hatóság e hivatalos évkönyve az idén két havi késéssel jelent meg. Belőle a következők érdekes adatokat emeljük ki:

A magyar hajórajstomban a vitorlások száma 385, tonnatartalma 2783, legénysége 953; ebből hosszujáratu (Poschich nevű), 801 tonna úrtartalommal és 12 főnyi legénységgel; kisparthajózási vitorlások száma 91, tonnatartalma 1534, legénysége 189; a halászlati és egyéb barkáké számban 293, tonnában 448, személyzetben 752. A gőzhajók összes száma 104, tonnatartalma 108.695, legénysége 1677, löereje 18.328; ebből esik a hosszujáratókra 60 gőzös 102.708 tonnával 1323 főnyi legénységgel és 15.309 lóerővel; a kisparthajózási 44 gőzös 5987 tonnával, 354 főnyi legénységgel és 3019 lóerővel. A szaporodás a teljes nájlállományban az utolsó év alatt (1906. szeptember 30—1907. szeptember 30) a hosszujáratu hajózási 6 hajó, 15.608 tonna, 134 tengerész, 1944 lóerő; a kisparthajózási 2 hajó, 4 tonna, 21 tengerész és 45 lóerő, a barkákban számban 5, tonnában 50, legénységben 30. Általában regisztrálva van Magyarországon 13 járművel, 15.662 tonnával, 185 tengerésszel és 1999 lóerővel, több mint volt az elmúlt évben.

A magyar tengerészet anyakikötők szerinti felosztása: Fiumében van lajstromozva 1 barka és 60 gőzhajó, összesen 103.509 tonnával, ezenkívül 60 kisparti hajó 6302 tonnával; Buccariban 6 halász-jármű 14 tonnával; Pororeban 6 kisparti hajó 60 tonnával és 40 barka 45 tonnával; Cirkenicában 4 kisparti hajó 57 tonnával és 229 barka 316 tonnával; Zengben 15 kisparti hajó 660 tonnával és 11 barka 56 tonnával; Carlopogóban 50 kisparti hajó 442 tonnával és 7 barka 17 tonnával. Építési idő szerinti kimutatás: A hosszujáratu hajók közül az egyetlen vitorlás 1874-ben épült, a gőzhajók közül egy 1877-ben, kettő 1880-ban, három 1884-ben egy 1887-ben, egy 1888-ban, egy 1889-ben, egy 1891-ben, tizenegy 1892-ben, kettő 1893-ban, egy 1894-ben, négy 1899-ben, három 1900-ban, négy 1901-ben, tíz 1902-ben, egy 1903-ban, öt 1904-ben, egy 1905-ben, kettő 1906-ban és hat 1907-ben épült.

A tonnatartalom szerinti való kimutatás: a hosszujáratu hajók között 500—600 tonnás 2, 600—700 között 2, 700—800 között 3, 800—900 között 1 (vitorlás) 900—100 között 6, 1100—1200 között 1, 1200—1300 között 4, 1300—1400 között 4, 1400—1500 között 5, 1500—1600 között 3, 1600—1700 között 4, 1700—1800 között 4, 1900—2100 között 1, 2000—2200 között 1, 2200—2400 között 9, 2400—2600 között 6, 2600—3000 között 2, 3000—3500 között 3.

Beszerezések 1907-ben: újonnan épült hat gőzhajó Angliában 15 065 tonnával, egy gőzhajó Lussinpiccolóba (Ausztriában) 23 tonnával és beszerezett Ausztriából 3 brazerra 21 tonnával. Eladtak 2 brazerrát 19 tonnával Ausztriába.

A hajóstársaságok részvétele kereskedelmi tengerészetünkben: Adria 33 hajó 43.064 tonnával, Magyar Keleti tengerhajózási társaság 7 hajó 12.148 tonnával, Orient 5 hajó 13.670 tonnával, Atlantica 6 hajó 15.655 tonnával, Photogen forgalmi részvénytársaság 1 hajó 1496 tonnával; ezenkívül két társaság szerepel a partok közötti forgalomban: a magyar-horvát társaság 33 hajóval és 5664 tonnával és a horvát gőzhajózási társaság 3 hajóval és 223 tonnával.

Hordképesség szerinti: Az Adria hajói közül 6000 tonnát meghaladó hordképességűek: az Arad, Baró Fejérvári és a Széll Kálmán hajók; 4000 tonnát felülmúló hordképességűek: A Kemény, Duna, Jókai, Szeged, Tibor, 3000-et meghaladó: Balaton, Baross, Balthori, Buda II., Deák, Kálmán király, Kolozsvár, Nagy Lajos, Stefánia, Szent István, 2000-et felülmúló Andrássy, Kassa, Matlekovics, Nátvás király, Rákóczy, Széchenyi, Szent László Zichy Zruyi 1500 felüliek: Adria, Lederer Sándor, Tisza; 1000-et meghaladó: Arpad, S. apary. A legkisebb a Malta-Siracusa között közlekedő „Carola”, amelynek 1000 tonna a hordké-

pessége. A Magyar Keleti társaság hajói közül 6000 tonnán felüliek a Kossuth, Turul és Orsova, 4000-en felüliek Atilla, József Agost főherceg és gróf Tisza István, 4000-es a Hieronymi, 3800 a nádor és 1200 tonnás a Kelet hajó. Az Atlantica hajói közül 7000 tonnás Moravitz és Kossuth Ferenc, 5250 tonnás a Pollacsek, Gróf Serényi Béla, Magyarország és Szerényi. Az Orient társaság flottájában 7500 tonnás a Siam, 7000 tonnás a Kobe, 6000-et meghaladók a Java és Luzon és 5500 tonnás a Borneo. A magyar-horvát szabadhajós társaság hajói közül 6000-en felüliek a Korona és a Buda, 6000-esek a Dunav és Plitvice és 5200 tonnás az Olga hajó. Ezekon kívül vannak: a Sodich-féle szabadhajózási vállalat 4350 tonna hordképességű Kostrena, a Copaitich-féle szabadhajós társaság 4400 tonna hordképességű Recina, a Photogen társaság 3620 tonnás Etelka és a Nicolich-féle szabadhajózási vállalat 3400 tonna hordképességű Indifitcenter hajója.

Tengerész-minősítést nyert az elmúlt évben, és pedig hosszujáratu kereskedelmi tengerész-kapitányt 18 tengerész Fiumében és 31 Triesztben. Közöttük volt egy-egy mohácsi, fehértemplomi, budapesti születésű jelölt. Hajóhadnagyi minősítést nyertek 20-an Fiumében és 23-an Triesztben. Az új hajóhadnagyk között 1 kolozsvári, 2 budapesti, 1 pancsovai és 1 kecskeméti születésű ifju van.

UJDONSÁGOK.

Bécsi kéz Arében.

— Uj tengeri fürdő a tenger melléken. —

Amíg mi magyarok szerencsétlen közjogi és politikai viszonyaink következtében a Fiumétől csaknem az obrovazzói öbölleg terjedő gyönyörű tengerparton csak Czirkveniczát tudtuk tengeri fürdővé tenni, addig az osztrákok egymásután rendezik be tengeri fürdőiket és klimatikus helyeiket a „mi” szép Quarneronkban. Abbazia, Lovrana, Lussinpiccolo és Grande mellett most már Arbe szigetén is nagyszerű tengeri telepet létesítenek.

E bájós és történeti emlékekben is gazdag sziget egykor tudvalevőleg a magyar szent korona egyik „gyöngye” volt. Ma a legészakibb osztrák-dalmát sziget, melylyel szemközt a „mi” mesésen szép, de nagyon néptelen és zordon horvátországi partjaink fekszenek, a derékban Jablanaz kis tengerparti horvát kikötővel, ahol a magyar kormány Garády Viktor buzgólkodására osztriga-tenyésztő kísérleti telepet rendezett be.

Az arbei városi hatóság legujabban Bécs városának 20 hektár területű gyönyörű erdős parti területet ajánlott föl. A szemfüles Luenger bécsi polgármester mult vasárnap Abbaziából, betegsége felberekítésével már ott is volt megnézni Bécs város legujabb hódítását. A hely a S.-Margheria-öböl mellett van, Arbe városától 8—10 kilométerre. Gyönyörű fürdőpartja van és mögötte szép délszaki erdő. Összeköttetései igen jók. Mivel hajóval is megközelíthető, az Ungaro-Croata fiumei hajóstársaság már május 1-ével berendezi lussinpiccolói gyorsvonalon a naponként való kikötést Arében is.

Luengernek nagyon megtetszett az arbei sziget, ami nem is csoda, mivel tájrajzi szépségei és érdekességei mellett a quarnerói szigetek közt a letermékenyebb. Borát, szőlője, olaja és fügeje híres, amellyel más gyümölcssei is vannak és pompás tengeri halai. Az új fürdőtelepet előreláthatólag maga Bécs város fogja berendezni. Fiume tehát abban a szerencsében fog részesülni, hogy az Adamich-molón a nyári útá forgalom még nagyobb lesz. Az utasok által ott elköltött reggeli kávé körülbelül kimeríti mindazt az előnyt, ami a mi Magyarországra egykori Árpád-kori szigetének hirtre-kapasából származik. Arbe város lakossága egyébiránt még manapság is tulnyomólag velencei olasz és magyarbarátságáról híres.

— Klotild főhercegnő Fiumében. Klotild királyi hercegnő és leánya Erzsébet királyi hercegnő valamint az udvari kíséret Fiuméba érkeztek s alkalmasint május elsejéig ittmaradnak.

— Személyi hír. Elek Pál, a Magyar Kereskedelmi részvénytársaság igazgatója több napi tartózkodásra Fiuméba érkezett.

— Városi delegáció ülése. A városi delegáció szerdán délután öt órakor ülést tart.

— Felolvasás. Keszthelyi Péter dr. orvos e hó 16-án este fél 7 órakor a fiumei szabadliceumban a leányiskola olvasótermében előadást tart Védekezés a betegségek ellen — élettani alapelvek bevezetésével.

— Az amerikai flotta Fiumében. Egy londoni távirat most megerősíti azt a híradásunkat, hogy az amerikai flotta visszatérőben fölkeresi Fiumét kikötőjét is. A londoni jelentés szerint hajóraj utja hazafelé a következő utvonalon: Havai, Samoa, Melbourne, Sidney, a Fülöpszigetek és a Suez-csatorna. A Földközi tengerben érinteni fogja a hajóraj vagy Fiumét vagy valamely osztrák kikötőt.

— A Villa Giuseppe és a város. A városi pénzügyi bizottság szombaton este tartott ülésén szóba került a Villa Giuseppe megvételének a kérdése. A bizottság a város kedvezőtlen pénzügyi viszonyai miatt nem fogja javasolni a telek megvételét. Marad tehát az egyetlen mód, hogy a kormány vásárolja meg, ha nem akarja, hogy József főherceg paradicsomkertje idegen kézre kerüljön.

— Betörők munkában. Vakmerő betörés történt a „Capitolo Collegiati” iroda helyiségében. Eddig ismeretlen tettesek behatoltak az irodába, felfeszítették a szekrényt s 935 koronát elloptak. A rendőrség megindította a vizsgálatot, s a nyomozás során kihallgatták a házmeister is, aki azonban felvilágosítást nem tudott adni. A betörőknek eddig még nem jöttek a nyomára.

— Kinevezések fiumei bíróságnál. A hivatalos lap közli, hogy a király Rákosi Emil dr., a konsantinopoli konzuli bírósághoz beosztott fiumei kir. ügyész, Stoevesandt Viktor dr., Bencovits Lajos, a kuriához beosztott tanácsjegyzőt és Mattiassi Lajos bírót a VII. fizetési osztályba léptette elő, Köporossy Tivadar és Burgstaller Aurél albirót at pedig bírákká nevezte ki. Mayer Guido dr. alügyészt, aki Fiumében is működött ügyészszé léptették elő.

— Pagnini képviselő Fiumében. Pagnini trieszti szocialista képviselő szerdán este 8 órakor a fiumei társadalomtudományi körben előadást tart „L'idea socialista” címen.

A bukkarii cementgyár tökémelese. A lengyel földi portland-cementgyár r.-t., amelynek Buccariban van gyártelepe, alaptőkét 1.8 millióról 3 millió koronára emelte föl.

— Szorozás. Ma reggel kezdődött meg a városi kaszárnyában az idei fősorozás, amelyen az 1887-évből született fiumei illetőségűek kerülnek először sorozás alá. A sorozás három napig tart, melyen később a magasabb korosztályiak és az idegenek járulnak a sorozó bizottság elé.

— Kivándorlás és visszavándorlás.

Ellis Island hivatalos statisztikai kimutatásai szerint a kivándorlás Amerikába meg egyre csekély az ottani üzleti pangás miatt, a visszavándorlás ellenben még egyre tart. Az év két első hónapjában, januárban és februárban, a tavalyi év ugyanezen két hónapjához képest 55.871 emberrel kevesebb volt a kivándorló, viszont 76.760 emberrel volt több a visszavándorló. Az idén januárban és februárban összesen 32.260 fedélközi és 9347 másodosztályu utas érkezett Newyorkba a hajókon, elutazott pedig Európába, vagyis visszavándorolt 109.151 ember. A visszavándorlás még mindig olyan erős, hogy például a március 3-án Newyorkból Európába indult Kaiser Wilhelm II. hajóra már február 15-én nem lehetett fedélközi jegyet kapni.

— Uj honpolgár. Beausterien Ericle, szombaton tette le a honpolgári esküt Vio Ferenc dr. polgármester kezébe.

— Távozás Fiuméből. Szabó Géza, a magyar társaságoknak kedvelt tagja, a kivándorlási iroda tisztviselője fiuméből végleg eltávozik.

— Szerencsétlenül járt munkás. Szombaton délelőtt a martinschizzai Latauzi és Tarsa-féle kőbányában súlyos baleset történt. A köfejtésnél mintegy negyven tonnás kődarab váratlanul leszakadt, s maga alá temette Bucich Martino husz éves carlopogói illetőségű munkást. A súlyos kő összetörtte a munkásnak mindkét lábát, s fején is erősen megsebesítette. A szerencsétlenül járt köfejtőt a kórházba szállították, ahol állapotát reménytelennek tartják. A rendőrség megindította a vizsgálatot.

— Hajóstársaságok szerződése. A Magyar Keleti Tengerhajózási Társaságnak, mely a levantei forgalmat látja el, szerződése ez év február 29-én járt le. A kormány a leg-

nagyobb bizonytalanságban hagyta a társaságot, amennyiben az utolsó pillanatban, június 30-ig meghosszabbította a társaság szerződését. Szakkörökben a kormányának szerződés-meghosszabbításos politikáját nem jó szemmel nézik. Bizonyítja ezt a „Pesti Napló” egyik közlése, amely azt mondja, hogy a kormány egész kereskedelmi politikája nem egyéb bizonytalanságnál és kapkodásnál, mert ha egy társaság szerződése lejár, azt nem ideiglenes provizóriummal, hanem céltudatos és okos szerződéssel kell megújítani, mely a társaságot új munkára és fokozott tevékenységre serkenti. Ugyanez az állapot áll fenn az osztrák Lloyd-társasággal is, melynek a múlt év végén lejárt szerződését a keletázsiai és levntei járatokra vonatkozóan 1908 december végéig meghosszabbította.

— **Slaviansky dalestélye.** Slaviansky negyven tagu daltársulata ma este 8 órakor a Deák-szálló nagytermében hangversenyt rendez. Helyárak I—III. sor 6 korona, VI—VIII. sor 4 korona, IX—XX. sor 3 korona, belépőjegy 2 korona.

— **Ujabb szerencsétlenség a vegyészeti gyárban.** Az Union vegyészeti gyárban ismét baleset történt. Lukács György munkás a gép ázban dolgozott; mikor egy több méter magasságban elhelyezett facölöp ráesett. A súlyos fadarab több helyen súlyosan megsebesítette a szerencsétlen munkást.

— **Szalónhajó szolgálata.** A Magyarhorát tengeri gőzhajózási társaság elhatározta, hogy az eddigi óránkénti szalónhajó szolgálatot Fiume és Abbázia közt, Lovranáig meghosszabbítja olyképen, hogy az említett járatok egyik része Fiuméből Abbázián át Lovranáig és vissza felé utazással egészítették ki. Az új szolgálata menetrendje e hó 8-án lép életbe s a következő:

1. **Iudulás Fiuméből:** d. e. 7, 8, 9, 10 és 11 órakor, délben 12 és d. u. 2, 3, 4, 5, 6 és 7 órakor.

2. **Abbáziából Lovranába:** d. e. 8.45, 9.45, 1.45 és 11.45 órakor, ugyszintén d. u. 2.45, 3.45, 4.45 és 5.45 órakor.

3. **Lovranából Abbázia és Fiume felé:** d. e. 9.30, 10.30, 11.30 és d. u. 2.30, 3.30, 4.30 és 6.30 órakor.

4. **Abbáziából Fiume felé:** d. e. 6.45, 8, 9, 10 és 11 órakor, délben 12 és d. u. 2, 3, 4, 5, 6 és 7 órakor.

Ikában a hajók d. e. 9.05, 11.35 és d. u. 12.05, 2.35, 4.05 és 6.05 órakor fognak kikötni; ugyszintén a Fiuméből délben 12 és d. u. 6 órakor elinduló hajók Abbáziának érintése után **Voloskát** is fölkeresik, ezenkívül minden nap d. u. 1.45 órakor Voloskából Abbázián át Fiume felé indul egy hajójárat.

— **Posta hadihajóink részére.** A triszti postahivatal közli velünk, hogy hadihajóink részére a levélkülményeket március 15—21 között mindennap délután 5 óra 30 perckor indítják Gibraltár felé. Malaga felé pedig 22-től bezárólag 28-ig naponként 5 óra 30 perckor továbbítják hadihajóink postáját.

— **A kereskedők és iparosok egyesülete** e hó 19-én délelőtt 10 és fél órakor tartja évi közgyűlését **Morini Pompeo** elnöke alatt. A napirend a következő: 1. Az igazgatóság jelentése az egyesület működéséről. 2. A mérleg bemutatása, a jövő évi költségvetés megállapítása. 3. A mérleg elfogadása s az igazgatóság fölmentése. 4. Az elnökség és az igazgatóság megválasztása.

— **Purim ünnepi istentisztelet.** A Purim-ünnep alkalmából a zsidó templomban az istentiszteletet e hó 16-án hétfőn este háromnegyed 6 órakor kedden reggel pedig háromnegyed 7 órakor tartják meg.

— **Mozgófényképek.** Az „Edison” mozgófényképszínház legújabb műsora: Az 1908-iki nizzai karnevál. — A gyújtogató előmunkás. — A feleségem ünnepe.

Olvasóink figyelmébe. Lapunk egyes példányai kaphatók a „Globus” hírlapelasító üzletben, Vincenzo de Domini-utca. — Az Ivancich-fele hírlapelasító üzletben. — A m. kir. dohánygyártözsdeben, Piazza Elisabetta. — Capudi Romualdo likőruzetében, Deák Corso. — Trbojević G. papírkereskedésében Via del Molo. Barbis Gio. trafikban, Via Adamich és kiadóhivatalunkban.

ERBISTI GIOVANNI „All' Universo”

FIUME, Via del Fosso 2.

TAVIRAT. TELEFON.

A király állapota.

BÉCS, márc. 16. A király az elmúlt éjjelt nyugodtan töltötte. Legközelebb a bolgár fejedelem látogatását fogadja.

A Polonyi-Lengyel ügy.

BUDAPEST, márc. 16. A Kuria a Polonyi-Lengyel pörben a pozsonyi esküdtbírótság delegálását rendelte el.

Kossuth Ferenc Cegléden.

BUDAPEST, márc. 16. **Kossuth Ferenc** kereskedelemügyi miniszter tegnap **Szterényi József** kereskedelemügyi államtitkár és több képviselő kíséretében Ceglédre utazott, ahol március 15. alkalmából ő mondotta az ünnepi beszédet. Kijelentette, hogy az önálló vámterület 1917-re, az önálló nemzeti bank 1910-re biztosítva van. Ha a függetlenségei párt akkor többségben lesz, ezek a nemzeti kívánások megvalósulnak.

Justh Gyula beszámolója.

MAKÓ, márc. 16. **Justh Gyula**, a képviselőház elnöke, március 15-ike alkalmából beszámoló beszédet mondott, amelyben kijelentette, hogy feltétlenül szükségesnek tartja a házszabályrevíziót, ha nem akarjuk, hogy a szociálisták és a horvátok megakadályozzák a nemzeti törekvéseket. Ha a revízió nem valószínű meg, lemond elnöki állásáról.

Peticio az ottocsaci mandátum ellen.

ZÁGRÁB, márc. 16. A verificáló bizottság mai mesén az ottocsaci mandátum ellen óvast emeltek.

A koalíció gyűlése.

ZÁGRÁB, márc. 16. A még meg sem alakult országgyűlés elnapojása alkalmával a horvát-szerb koalíció gyűlést tartott és megbeszélte a politikai helyzetet. A gyűlés este 7 óráig tartott. Megállapították, hogy továbbra is a mostani irányt fogják követni és nyugodt viselkedésre szövitják fel.

Szociálisták tüntetése.

BUDAPEST, márc. 16. A budapesti szociáldemokraták tegnap délután **Petőfi-szobra** elé vonultak s ott ünnepelték március tizenötödikét. Onnan a **Kossuth Lajos-utca**ba vonultak s a Nemzeti Kaszinó előtt tüntettek. Már a kaszinó ablakait készültek megdobálni, mikor a rendőrök közéjük vágattak. A szociálisták központi zúdították a rendőrökre, akik közül többen megsebesültek. Több revolveres is történt. A rendőrségnek csak nehezen sikerült a tömeget szétoszlatni.

Felelős szerkesztő: **Korcsmaros Nandor.**
Szerkesztő és lapigazgató: **Murai Jenő.**

Dr. MARSIK ANDOR

ügyvédi irodáját

megnyitotta

Deák 30 sz. ház I. em.

Virágkedvelő urak és hölgyek figyelmébe ajánlja új virágkereskedését

Kovács Teréz

FIUME, Corsia Deák 30 sz.
(Ossoinack-ház) a kapubejártában.

— Óriási készletek az idényre —
elegáns, modern és elsőrendű
kész férfi-és gyermek - ruhákban.

Nagy raktár szörmeárukban.

Ruhák mértékre is készítettnek

Catti György utóda

cs. és kir. udvari szállító

GYÓGYSZERTÁRA
a városi torony mellett.

Ajánlja magát minden orvosi rendelés azonnali és exakt elkészítésére. Kapható minden gyógyszerészeti különlegesség, gyógyszerzappanok, az összes ásványvizek, toalettikkek és szépítőszerek, b. stb.

Potosnyak E.

FIUME, Corsia Deák 38 I. em.

elválal zongora-javításokat hangzólasokat mér-sékelt áron.

Házvezetőnői állást keres

15 évi bizonyítvánnyal rendelkező gazdasszony, a ki több úri házban volt már alkalmazva és kitűnő bizonyítványokkal rendelkezik. Cim a kiadóhivatalban.

VARIETÉ INTERNAZIONALE

Estéknként kiváló művészierők fellépte

Via Alessandrina 3. Kezdeté 9 órakor.

HIMMEL FERDINAND

FIUME

elsőrangú divatszabászata márczius elsejétől

Via Fiumara 2. szám. II. em.
alatt van.

Első fiumei magyar úri és női borbély és fodrász terme az Adria palotában.

különbejárata női
fodrászteremmel

végez hajmosást, andoírozást mindenemű divatos fesülést és hajmunkát, maniküre és pediküre munkát az üzletben és házhöz járva jutanyos áron.

Egy hajmosás 2 kor.

A FIUMEI KERESKEDELMI BANK

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

ADRIA PALOTA FIUMÉBAN ADRIA PALOTA

betétkönyvek és folyószámlák után

4 1/2% netto kamatot

térít meg feleinek.

A járadékadót a bank önmaga viseli.

A DREHER ANTAL-féle egyesült sörgyárak
részvénytársaságának.

(gyár: Budapest-Kőbánya) FIUMEI FŐRAKTÁRA.

Iroda: Űrményi-tér 6. — Telefon szám 22.
Jéggár: Canale-utca, Steinmann-ház.

GYÓGYHATÁSÚ

DUPLA MALÁTA SÖR

Orvosok által ajánlott gyógyító hatású sör.
A sör hetenként 25 majolika palackot tartalmazó eredeti ládákban érkezik frissen a gyárból. — Ezen kitűnő sörön kívül állandóan raktáron van kiviteli és márciusi sör, 1/4, 1/2 és 1 hl-es hordókban és 50 fél literes palackot tartalmazó eredeti ládákban.

Vendéglősök rendelésre barna dupla maláta sört is kapnak. — Bárhova házhoz is történik szállítás.

DETAIL ELÁRUSÍTÁS: minden jobb fűszer- és csemege-üzletben.

Mindenkor friss csapolás:

Főképviselet: Rupnik Emil, Űrményi-tér 6.

Magyar
cég.

Wellmann Testvérek

Nagy
választék

FIUME, Via del Pozzo 2.

Telefon sz. 19.

vas-, szerszám-, konyhaberendezési és háztartási
cikkek dúsán felszerelt raktára olcsó áron.

Takaréktűzhelyek! Kályhaellenzők! Széntartók! Mérlegek!

Krupp-féle

Hazai gyártmányu losonci

Berndorfi nickeledények.

Excelsior zománczedények.

Prodam és Társa Fiume

◀ Mérnöki iroda és iparvállalatok berendezése ▶

Via Adamich 1. sz.

Via Adamich 1. sz.

Villamos világítási, villámhárító, telefon és villamos-csengő berendezések.
Villamos motorok és szellőztetők. — Villamos központok berendezése.

Nagy raktár világító testekben és felszerelési anyagokban.

Különlegesség: „Wolfram“ villanykörték 70% árammegtakarítással.

ROSENBERGER B.

nagy butorraktára

Fiume Via Governo 22 (Corso)

Fiume Via Governo 22 (Corso)

Telefon sz. 504.

SERDOZ FRANCESCO

FIUME, Via del Fosso 2.

— Telefon sz. 303. —

Vaskereskedés.

Fémárak. - - -

Vasgerendák.

Nagy választék kályhák, tűzhelyek,
pénzszekrények, konyhaedényekben stb

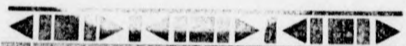

Fiumei első magyar fodrász

Csizmás Demeter

Fiume Via Adamich 2. sz.

— az Europa szálló közelében. —

Rákóci vendéglő

Az új kivándorlási palotával szemben.

Valódi magyar konyha.

Ebéd és vacsora 20 forint.

Kényelmes hely társas kuglizók
részére. Gyönyörű kerthelyiség.

Tisztelettel

GULYÁS LÁSZLÓ, vendéglős.

FABBRIO GIUSEPPE

Via Governo 22 (Corso)

Késes és köszörüs

dus raktárral a legjobb minőségű
késárakban és mindennemű vágószerszámokban.

Nikkelezés és villanyerőre berendezett
műhely.

ROYAL SZÁLLÓ FIUME

Via Andrassy, — Telefon 121. sz.

Központi fekvésű, elsőrangú új családi szálloda
a villamos vasút mentén. Villamos világítás,
lift, fürdőszobák stb. stb.

Table D'Hôte külön asztalokon.

HEIM F. 20 éven át a fiumei Deák-szálló tulajdonosa.

ELSO FIUMEI

RUHA - SANATORIUM

Corso prolungato (az Eden kávéház mellett).

Ruhát vasalásra és javításra átveszek. Olcsó havi előfizetés ellenében
rendben tartom az egész ruhakészletet. 30
éves szakmabeli tapasztalatom van.

Szíves pártfogást kér

Schönberg H. férjiszabó.

Mindenféle használt
butort veszek
a legjobb árban.

Deutsch M.

Via Governo 4.

Bonbonniere Mőve

Elő Mulató

Abbazia Bristol - szálló

Estenként nemzetközi varieté-
előadások kizárólag elsőrendű
művészi erők felléptetével.

Kitűnő szellőztetés.

A fiumei közönség és az
idegenek figyelmébe!

A legelső rendű uri és női

divat-különlegességek

Fiumében kizárólag

Alpron Attilio

czégnél a Corsón kaphatók.

A
„De la Ville“
kávéházban

ma és minden este

BARCA JENŐ

jeles kaposvári cigány zenekara

hangversenyez.

Fiumei első magyar rizshántoló-és
rizskeményítőgyár részv. - társaság

FIUME.

Különlegesség

FÉNYKEMÉNYÍTŐ

táblácskákban.

VÉDJEGY.

A vegyi tisztaságért a gyár kezkesedik

Schenk Lajos

férjiszabó üzlete.

FIUME, Corso 7. sz. II. em.

Készít a legfinomabb angol és fran-
ria szövetekből a a legkényesebb igényeknek megfelelő divatos öltönyöket és
felső kabátokat mérsékelt áron.

Nagy raktár hely- és külföldi szövetekben.

Használt és új
zsákok raktára.

Bel- és külföldi gyártmányu új és használt
zsákok vétele és eladása.

Rupnik Emil

Űrményi-tér 6. sz. Steinmann-féle ház.

Telefon 226. sz.